

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. MST-707-00121

Den 2. november 2010

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har i brev af 6. oktober 2010 stillet følgende spørgsmål nr. 7 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mette Gjerskov (S).

Spørgsmål nr. 7 (alm. del)

Vil ministeren sende en redegørelse for Collstrup-sagen og eventuelle tilsvarende jordforureningssager og herunder redegøre for, om myndighederne har gjort alt for at stille virksomheden til regnskab for forureningerne og hermed sikre, at princippet om at forureneren betaler bliver overholdt, og vil ministeren samtidig redegøre for:

- de huller i miljøbeskyttelsesloven, som professor, dr. jur. Peter Pagh henviser til, samt eventuelle huller i andre love vedrørende jordforurening og
- løsningsforslag til, hvordan lovgivningen kan gøres helt tæt, herunder muligheder for at anvende objektivi erstatningsansvar i denne type forureningssager?

Svar

Som det fremgår af Miljøstyrelsens redegørelse i forbindelse med min besvarelse af spørgsmål 1017, er der i alt 13 forureningskortlagte grunde, hvorpå Collstrop har drevet virksomhed. I et mindretal af sagerne har virksomheden fortsat efter, at det ubetingede (objektive) ansvar blev indført.

Det kan være en vanskelig sag at bevise, om en forurening er sket før eller efter en bestemt dato, og om virksomheden har et ansvar efter de regler, der gjaldt, før det ubetingede (objektive) ansvar. Derfor kan jeg naturligvis ikke garantere, at de lokale myndigheder har gjort alt, hvad der er muligt. Jeg kan kun sige, at det ser ud til, at de lokale miljømyndigheder er helt opmærksomme på, om det er muligt at drage virksomheden til ansvar.

Det var et stort fremskridt, at vi i 2001 fik det ubetingede ansvar ind i jordforureningsloven, som var vedtaget af et bredt flertal i Folketinget under den daværende regering. Domspraksis havde vist, at det var meget vanskeligt at stille virksomheder, som havde forurennet jorden, til ansvar, og der var allerede i 1994 kommet en lov om miljøerstatning, som gav visse typer virksomheder et ubetinget erstatningsansvar. I forhandlingerne om jordforureningsloven i 1999 gik partierne så langt, de overhovedet kunne, for at holde virksomheder ansvarlige for forurening.

Indførelse af det ubetingede forureneransvar var meget vidtgående, og det var afgørende, at loven ikke indebar en krænkelse af retssikkerheden i form af ansvar med tilbagevirkende kraft eller indgreb mod uskyldige grundejere. Jeg er overbevist om, at det også i dag vil opleves som en krænkelse af retssikkerheden at lovgive med tilbagevirkende kraft om ubetinget ansvar for jordforurening. Vi må huske på, at miljøbevidstheden tilbage i tiden var en hel anden end den, vi har i dag. F.eks. havde Collstrop træimprægnering på grunden ved Esrum Sø fra midten af 30'erne til sidst i 70'erne. Miljølovgivningen var under udvikling, og man kendte ikke alle risiciene ved forureningerne.

Det ubetingede ansvar kom til at gælde for forureninger, som skete efter 1. januar 2001. Den forurenende virksomhed kan få et påbud om at fjerne forurening, som er sket efter 1. januar 2001, og genoprette tilstanden. Påbud kan meddeles, selv om forureneren har forladt den forurenede grund og ikke længere har rådighed over den.

Siden 2008 har vi også haft miljøskadereglerne, der betyder, at når der konstateres en miljøskade, vil virksomheden, der er årsag til skaden, skulle stille økonomisk sikkerhed.

Udnyttelsen af det ubetingede ansvar og miljøskadereglerne forudsætter, at forureningen opdages, og derfor har jeg bedt Miljøstyrelsen om at understrege over for kommunerne, at det er vigtigt, at de fører et afsluttende tilsyn i forbindelse med ophør af virksomheder, hvor der er en potentiel forureningsrisiko, og at gøre kommunerne opmærksom på, at der allerede i miljøgodkendelsen skal stilles krav om, at der ved ophør af driften skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand.

Jeg vil også nævne, at vi med det nye direktiv for industrielle udledninger, som skal implementeres i løbet af et par år, får helt nye krav til de største industrivirksomheder. Der skal forud for godkendelsen laves undersøgelser af jordens kvalitet, som man kan bruge til efterfølgende at stille krav til, at jorden skal bringes tilbage i samme tilstand.

På baggrund af ovenstående mener jeg, at regering og Folketing har gjort en meget stor indsats for at stille virksomhederne til ansvar for den jordforurening, de er årsag til.

Noget andet er, om virksomheden altid vil være i stand til at betale, og jeg har forstået, at professor, dr. jur. Peter Pagh mener, der er et hul i lovgivningen omkring dette spørgsmål.

Det kan naturligvis ikke udelukkes, at der vil opstå tilfælde, hvor der ikke er nogen forurener til at betale, fordi virksomheden er ophørt eller gået konkurs. Jeg mener ikke, problemet er stort, for i dag er der en helt anden miljøbevidsthed end tidligere, og der sker ikke jordforurening i det omfang, vi

så før i tiden. Miljøstyrelsen har oplyst, at styrelsen ikke har kendskab til nyere forureninger af samme størrelsesorden som Collstrop-sagerne.

Professor, dr. jur. Peter Pagh har foreslået et regelsæt, som vi har for affaldsdeponier, hvor der stilles sikkerhed ved virksomhedens start, således at der er penge, når virksomheden lukker. Det er naturligvis en mulighed, men jeg vil gøre opmærksom på, at denne løsning er særlig velegnet til affaldsdeponier, som eksisterer i en begrænset tid, indtil deponiet er fyldt op, og hvor der er drift i lang tid efter afslutning. Det vil være meget bureaukratisk og byrdefuldt for virksomhederne, hvis vi skulle ændre reglerne sådan, at alle virksomheder, som potentielt kan være årsag til jordforurening, skal stille sikkerhed.

Jeg har dog bedt Miljøstyrelsen om at undersøge, hvilke muligheder der er for at sikre, at der ikke fremadrettet opstår nye Collstrup-lignende situationer, hvor der ikke er en forurener, der kan betale.

Hvis vi vender blikket bagud til de gamle jordforureninger, så har vi nogle forurenede grunde, hvor påbudsmulighederne er udtømte, typisk fordi forureningen er sket før indførelsen af det objektive ansvar, og de indgår i den offentlige, prioriterede indsats efter jordforureningsloven, som varetages af regionerne. Mange af sagerne, bl.a. Collstrop-grunden ved Esrum Sø, var kendte, allerede da loven blev vedtaget.

Der er ca. 13.000 forurenede grunde i Miljøstyrelsens register. Her er helt overvejende tale om tilfælde, hvor påbudsmulighederne er udtømte. Jeg kan i øvrigt henvise til Depotrådets årlige redegørelse om jordforurening.

Professor, dr. jur. Peter Pagh mener, at der er en uklarhed i lovgivningen, med hensyn til om regionerne er forpligtede til at rydde op, når forureningerne ikke truer drikkevand eller menneskers sundhed.

Vi har jo i den seneste tid set eksempler på sager, hvor jordforurening kan forringe vandkvaliteten i en sø eller en å eller en havn, men hvor der ikke er risiko for drikkevand eller menneskers sundhed. Derfor har jeg bedt Miljøstyrelsen om at forberede en lovændring, hvor formålet blandt andet vil være en præcisering af, hvem der har ansvaret for forurenings-sager, der truer vand- og naturområder.

Karen Ellemann

/

Claus Torp